

EWALUACJA PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO - PROFILAKTYCZNEGO PT." ŚWIAT WARTOŚCI DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM".

W roku szkolnym 2017/2018 jednym z przedmiotów ewaluacji wewnętrznej Gminnego Przedszkola Publicznego im. Jana Brzechwy w Górze, działania związane były z kształtowaniem postaw – wychowaniem do wartości uwzględnionych w działaniach placówki.

W wyniku przeprowadzonej ankiety do rodziców i nauczycieli oraz analizy dokumentów, w tym programu "Świat wartości dzieci w wieku przedszkolnym" stwierdzono, że wartości zawarte w programie są spójne z oczekiwaniami rodziców i nauczycieli i przynoszą zakładane efekty.

Wniosek:

W roku szkolnym 2018/2019 należy kontynuować wyżej wymieniony program.

W ZWIĄZKU Z ROZBUDOWĄ PRZEDSZKOŁA, PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY NIE MÓGŁ BYĆ REALIZOWANY, DLATEGO ZAŁOŻENIA REALIZOWANE BĘDZIĄ W ROKU SZKOLNYM 2019/2020 W OPARCIU O DIAGNOZĘ I POTRZEBY DZIECI, NAUCZYCIELI I RODZICÓW.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej:

Członkowie:

1.....	5.....
2.	6.....
3.	7.....
4.	8.....

Zarząd Rady Rodziców:

- 1.....
2.
- 3.....
- 4.....

**Gminne Przedszkole Publiczne im. Jana Brzechwy
w Górze**

ŚWIAT WARTOŚCI DZIECI W WIEKU PRZEDSZKOLNYM

Program Wychowawczo - Profilaktyczny

Podstawa prawna

- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148 z późn. zm.)*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r., poz. 1249 ze zm. Z dnia 22 stycznia 2018 r. Dz.U z 2018 r. poz. 214)*
- *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (zwłaszcza art. 72);*
- *Powszechna Deklaracja Praw Człowieka;*
- *Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych;*
- *Konwencja o Prawach Dziecka;*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017r.,poz.1578)*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego(Dz. U. z2014r., poz.395);*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 31 sierpnia 2017r. w sprawie szczegółowego sposobu realizacji w szkołach środków towarzyszących o charakterze edukacyjnym, które służą prawidłowej realizacji programu dla szkół oraz upowszechniają wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe.(Dz. U. z 2017r, poz. 1659);*

- *Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017r. , poz. 1591);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich;*
- *Rozporządzenie MEN z dnia 28 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii;*
- *Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego.*
- *Statut przedszkola.*

Rada Rodziców podjęła Uchwałę nr 1/2019/2020 w dniu 16.09.2019 r. wyraziła pozytywną opinię na temat programu wychowawczo – profilaktycznego przedszkola obejmującego treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do dzieci, oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów w roku szkolnym 2019/2020

WSTĘP DO PROGRAMU WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNEGO

Program wychowawczo – profilaktyczny zakłada podmiotowe traktowanie dzieci, poszanowanie ich godności osobistej, stwarzanie sytuacji wyzwalającej ich aktywność oraz warunków do pełnego rozwoju osobowego każdego z wychowanków, zgodnego z ich wrodzonym potencjałem i możliwościami.

Program został zbudowany z udziałem nauczycieli i rodziców, o roli rodziców w realizacji zadań tego programu, szeroko rozumianego porozumienia w kwestii wartości, na których chcemy owo wychowanie i profilaktykę oprzeć, o wynikach przeprowadzonej diagnozy, sposobach monitorowania i diagnozowania problemów oraz sytuacji wychowawczej w przedszkolu a przede wszystkim, poszerzenie programu wychowawczego o wychowanie do wartości w roku szkolnym 2017/2018. Z przeprowadzonych obserwacji wynika, że dzieci w małym stopniu potrafią działać zespołowo, nie zawsze przestrzegają reguł społeczności dziecięcej, zdarzają się wśród nich konflikty i przypadki agresji wobec innych przedszkolaków lub niszczenia zabawek.

Podmiotem działań wychowawczych w stosunku do swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele w swojej pracy wychowawczej uzupełniają w tym zakresie obowiązki rodziców oraz współdziałają z nimi. Jednym z najważniejszych zadań wychowawczych jest wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci.

Program wychowawczy stanowi wytyczne do pracy wychowawczej dla dyrektora przedszkola, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych oraz rodziców. Realizacja założeń programowych wpłynie na spójność i wielokierunkowość oddziaływań wychowawczych.

KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Środowisko wychowawcze tworzona przez przedszkole jest układem różnych elementów i czynników o charakterze materialno-rzeczowym, społecznym i kulturowym, które mają znaczenie dla rozwoju dziecka w aspekcie wychowawczym, dydaktycznym i ogólnorozwojowym.

Czynniki środowiska wychowawczego dziecka:

- formalno -organizacyjne warunki funkcjonowania przedszkola;
- Kształcenie i wychowanie.

- Realizacja zabaw wspomagających rozwój dziecka w obszarze poznawczym, umożliwiających mu wyrażanie siebie – swojego rozumienia świata, otaczających je rzeczy i zjawisk – za pomocą komunikatów pozawerbalnych, np. impresji plastycznych i technicznych.
- Doskonalenie zawodowe nauczycieli.
- Organizacja różnorodnych form współpracy z rodzicami.

Realizacja zadań w roku szkolnym 2019/2020

Z KOMPUTEREM ZA PAN BRAT–rozwijanie i doskonalenie umiejętności i wiadomości z zakresu kompetencji informatycznych dzieci.

BEZPIECZEŃSTWO- ZDROWIE I PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ – promowanie zdrowego stylu życia wśród wychowanków

MATEMATYKA SMYKA – rozwijanie kompetencji matematycznych wśród dzieci

Więcej informacji znajduje się w Rocznym planie pracy.

PRZEDSZKOLNY ZESTAW PROGRAMÓW NAUCZANIA

DOPUSZCZONY DO UŻYTKU W GMINNYM PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM IM. JANA BRZECHWY W GÓRZE

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE	POZIOM	AUTOR PROGRAMU	Tytuł programu	NUMER
GRUPA ŻABKI	Dzieci 3	Anna Stalmach-Tkacz, Karina Mucha	Rozwój- Wychowanie - Edukacja Program Wychowania Przedszkolnego	
Grupa Pszczółki	Dzieci 3- 4	Anna Stalmach-Tkacz, Karina Mucha	Rozwój- Wychowanie - Edukacja Program Wychowania Przedszkolnego	
Grupa Kangurki	Dzieci 4-5 letnie	Anna Stalmach-Tkacz, Karina Mucha	Rozwój- Wychowanie - Edukacja Program Wychowania Przedszkolnego	
Grupa Jeżyki	Dzieci 5-6 letnie	Iwona Lewkowicz dr Anna Tworkowska - Baraniak	Zabawy z porami roku	ISBN 978- 83-65635- 52-5
Grupa Sówki	Dzieci 6 letnie	Anna Stalmach-Tkacz, Karina Mucha	Rozwój- Wychowanie - Edukacja Program Wychowania Przedszkolnego	
Grupa Biedroneczki	Dzieci 6 letnie	Anna Stalmach-Tkacz, Karina Mucha	Rozwój- Wychowanie - Edukacja	

			Program Wychowania Przedszkolnego	
Język Angielski	Dzieci 3,4,5,6 letnie	Mariola Bogucka, Dorota Łoś	Program nauczania języka angielskiego dla przedszkoli, klas zerowych.	
Religia	Dzieci 6 letnie	Tadeusz Śmiech	W radości Dzieci Bożych	AZ-0-0413
	Dzieci 5 letnie	Komisja Wychowania Katolickiego KEP	Kochamy Dobrego Boga	AZ-0-01/10

Dzieci codziennie uczestniczą w zajęciach dydaktycznych (długość zajęć dostosowana jest odpowiednio do wieku dziecka). W przedszkolu jest 5 grup po 25 osób i 1 grupa 20 osobowa. Dzieci uczęszczające do przedszkola mają od 3 do 6 lat (jedno dziecko jest 7 letnie-odroczenie obowiązku szkolnego)

Warunki materialne;

Przedszkole znajduje się w Gminie Miedźna. Góra zajmuje 968 ha powierzchni i jest najludniejszą wioską w gminie Miedźna. Od północy Góra sąsiaduje z Gilowicami i Frydkiem. Południową i wschodnią granicę wsi wytycza Wisła, która na tym odcinku mocno meandruje. Na jej prawym brzegu (wschodnia granica) rozciąga się teren ziemi oświęcimskiej (Jawiszowice, Brzeszcze). Od południa graniczy z Dankowicami.

Przedszkole zostało rozbudowane i od 1 września 2019 roku, dzieci korzystają z nowych oraz odnowionych i wyposażonych w pomoce dydaktyczne sal.

- Przedszkole wyróżnia atrakcyjna oferta edukacyjna wspomagają pracę z dziećmi.
- Przedszkole działa zgodnie z kalendarzem imprez, uroczystości i wycieczek.
- W przedszkolu panuje dobra atmosfera pracy.
- Przedszkole jest bezpiecznym miejscem pracy i pobytu dziecka.
- Nauczyciele mają wysokie kwalifikacje i nadal doskonalą swoje umiejętności.
- Rozwijana jest współpraca ze środowiskiem lokalnym: instytucjami oświatowymi i społecznymi.
- Rodzice są zadowoleni z usług placówki.

Baza lokalowa przedszkola i jego wyposażenie pozwalają na realizację przyjętych programów. Kąciki zainteresowań i atrakcyjne zabawki zachęcają dzieci do swobodnej, twórczej zabawy. Teren przy przedszkolu sprzyja zabawom na świeżym powietrzu i umożliwia prowadzenie obserwacji przyrodniczych

Stan opieki nad uczniami;

Dyrektor przedszkola powierza każdy oddział szczególnej opiece wychowawczej jednemu z nauczycieli uczących w danym oddziale, który pełni funkcję opiekuna oddziału przedszkolnego.

Nauczyciel pełniący funkcję opieki nad oddziałem przedszkolnym koordynuje pracę oddziału i planuje prace oddziału.

Nauczyciel opiekujący się oddziałem przedszkolnym otacza indywidualną opieką wychowawczą każdego ze swoich wychowanków, a także planuje i organizuje wspólnie z uczniami i ich rodzicami różne formy życia zespołowego integrujące oddział przedszkolny.

Środowisko nauczycieli;

W przedszkolu zatrudnionych jest 8 nauczycieli o różnych stopniach awansu zawodowego. W przedszkolu panuje miła, rodzinna atmosfera.

Środowisko uczniów;

Klimat środowiskowy grup jest bardzo przyjazny. W przedszkolu są uczniowie posiadający Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Strefa kultury i aktywności środowiskowej przedszkola;

Tradycje przedszkola to między innymi; Dzień Górnika, Dzień Babci i Dziadka, Mikołajki,

Wyjazdy do teatru, udział w akademiach patriotycznych, śpiewanie hymnu.

Ustalenie wartości uznawanych przez społeczność przedszkolną;

Rodzice, nauczyciele i dzieci ustalili wartości. Ich zdaniem najważniejsze to dobra praca, pozytywny stosunek do ludzi, szacunek do siebie, tolerancja, wartości religijne, zdrowie.

CELE PROGRAMU

Cele główne:

- Wprowadzanie dzieci w świat wartości i emocji.
- Działanie w systemie wartości.
- Poszukiwanie wartości, odkrywanie i doświadczanie ich wraz dzieckiem.
- Poznawanie emocji i radzenie sobie z nimi.

Cele szczegółowe:

- Odnajdywanie spokoju w sobie i otoczeniu.
- Kształtowanie szacunku dla siebie samego i innej osoby.
- Rozwijanie poczucia odpowiedzialności za siebie i innych.
- Nawiązywanie pozytywnych relacji z innymi ludźmi.
- Kształtowanie postaw tolerancji wobec „inności” drugiego człowieka.
- Poznawanie swoich emocji, radzenie sobie z nimi.
- Rozwiązywanie konfliktów - kary i nagrody.
- Kształtowanie tożsamości narodowej, kulturowej i historycznej.
- Wprowadzenie kodeksu dla rodziców i dzieci.

Założenia programu i formy realizacji

Wszystkie zajęcia w przedszkolu uwzględniają założenia programu wychowawczo - profilaktycznego. Nauczyciele dostosowują przekazywanie wiedzy, kształtowanie umiejętności i postaw wychowanków do odpowiedniej w tym wieku aktywności dzieci, umożliwiają poznawanie świata w jego jedności i złożoności, wspomagają samodzielność uczenia się, inspirują do wyrażania własnych myśli i przeżyć oraz rozbudzają ciekawość poznawczą i motywację do dalszej edukacji.

Materiał edukacyjny dotyczy następujących obszarów z podstawy programowej:

- Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych
- Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych.

- Wdrażanie dzieci do utrzymania ładu i porządku.
- Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne i innych.
- Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne

Formy oddziaływań wychowawczych:

- zabawy samorzutne,
- zajęcia i zabawy zorganizowane, spacer, wycieczki, zabawy na powietrzu.

Metody pracy wychowawczej

- aktywizujące (drama, wystawa, pokaz),
- problemowe (gry dydaktyczne, giełda pomysłów, inscenizacja, scenki rodzajowe).
- podające (opowiadanie, pogadanka, historyjka obrazkowa, wiersze, piosenki, praca z tekstem),

ZADANIA WYCHOWAWCZE

Dyrektor przedszkola:

- dba o prawidłowe funkcjonowanie przedszkola i poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej,
- koordynuje, organizuje i nadzoruje działania wychowawcze,
- stwarza warunki do prawidłowej realizacji praw dziecka.

Nauczyciele:

- poznają dzieci oraz ich środowisko, a także utrzymują stały kontakt z rodzicami, organizują spotkania, wspierają i wspomagają rodziców w działaniach i opiekuńczych,
- współpracują z rodziną dziecka w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych,
- poznają oczekiwania rodziców wobec przedszkola,
- rozwiązują indywidualne problemy poprzez udzielanie dzieciom wszechstronnej pomocy,
- propagują zasady kulturalnego zachowania,

- troszczą się o zdrowie dzieci, w szczególności poprzez wdrażanie ich do dbałości o higienę osobistą oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa,
- tworzą bezpieczną dla dziecka atmosferę, warunkującą zdrowie fizyczne i psychiczne, stosują środki wychowawcze wzmacniające pozytywne zachowania dzieci,
- eliminują zachowania niepożądane, zgodnie z obowiązującymi w przedszkolu zasadami,
- kształtują postawy wychowanków zgodnie z normami określonymi w programie wychowawczym przedszkola,
- systematycznie poszerzają zakres swoich kompetencji wychowawczych, zwłaszcza umiejętność skutecznej komunikacji interpersonalnej,
- wzajemnie wspierają swoje działania w ramach pracy zespołowej nauczycieli.

Rodzice:

- współdziałają z nauczycielami w celu ujednoczenia oddziaływań wychowawczych i utrwalania efektów pracy wychowawczej nauczycieli,
- angażują się w proponowane przez przedszkole działania w celu usprawnienia swoich kompetencji wychowawczych,
- wspomagają dziecko w rozwoju wg wskazówek udzielanych przez nauczycieli lub specjalistów,
- przekazują nauczycielom oraz dyrektorowi wnioski z obserwacji pracy przedszkola
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci.

Pracownicy niepedagogiczni:

- reagują na przejawy negatywnych zachowań i informują o tym nauczyciela,
- wspomagają nauczycieli w realizowaniu działań wychowawczych.

Rada Rodziców:

- reprezentuje ogół rodziców oraz podejmuje działania wspierające proces wychowawczy przedszkola,
- współdecyduje o formach pomocy dzieciom oraz ich wypoczynku,
- współuczestniczy w opracowaniu programu wychowawczego – profilaktycznego przedszkola.

Uroczystości i imprezy przedszkolne:

- Pasowanie na przedszkolaka,
- Otwarcie Przedszkola
- Mikołajki,
- Barbórka
- Przedszkolna wigilia
- Biesiadka dla Babci i Dziadka,
- Bal karnawałowy,
- Gminny Konkurs związany z patronem naszego przedszkola
- Dzień Mamy i Taty,
- Dzień Dziecka,
- Festyn rodzinny,
- Udział w akcjach charytatywnych i wolontariacie,
- Inne wynikające z planu pracy przedszkola.

EDUKACJA EMOCJONALNA I WPROWADZENIE W ŚWIAT WARTOŚCI

Co to jest wychowanie?

Wychowanie to bardzo szerokie pojęcie odnoszące się do wielu aspektów dotyczących naszego życia. Najogólniej mówiąc termin „wychowanie” oznacza wszelkie zamierzone oddziaływania środowiska społecznego jak i naturalnego na każdą jednostkę ludzką. Oddziaływanie to trwa całe życie, ale jest różnie nasilone na różnych etapach. Możemy wyróżnić trzy rodzaje wychowania:

1. Wychowanie naturalne.
2. Samowychowanie.
3. Wychowanie instytucjonalne.

Najbardziej popularne jest jednak wychowanie w odniesieniu do wychowania dzieci. Polega ono na opiece, zapewnieniu domu, pożywienia, miłości i podstawowych warunków do życia. Dzieci należy wychowywać całe życie, wpajając im zasady życia społecznego, podstawowe wartości i ucząc odpowiednich ról w grupie społecznej.

Co to są wartości?

Wartości nie są czymś oczywistym. Nie rodzą się z ich znajomością czy umiejętnością kierowania nimi. Dlatego czymś ważnym i oczywistym jest zapewnienie wszystkim dzieciom warunków do nauki wartości by miały szansę posługiwać się nimi. Musimy pamiętać, że wartości przede wszystkim wnosimy z domu rodzinnego, a przedszkole jest miejscem, które powinno wspierać rodziców przy ich wprowadzaniu. Mocny system wartości i umiejętności ich stosowania w życiu to najważniejszy kapitał, w jaki powinniśmy wyposażać dziecko. Należy nauczyć dzieci:

- jak być przyzwoitym człowiekiem,
- jak budować dobre relacje z rówieśnikami,
- jak dokonywać właściwych wyborów.

Należy uczyć wartości moralnych gdyż brak wartości stanowi zagrożenie dla świata. Najważniejsza w nauczaniu wartości powinna być świadomość dorosłych, że nie teoria, lecz ich własny przykład i zachowania najgłośniej przemawiają do dzieci. Trzeba być jednak uważnym, by praktykowane przez nas wartości w życiu codziennym, były spójne z tymi, których nauczamy. Wychowując dzieci należy pamiętać o tym, iż uczy się ono w zależności od środowiska, w którym żyje.

Pedagog Rafał Ryszka stworzył dziecięcy system wartości, który w formie zawartych pytań jest apelem do dorosłych.

- Skąd mam wiedzieć, co to są wartości - pokaż mi je wszystkie.
- Skąd mam wiedzieć, jak bronić swoich wartości - pokaż mi, jak się to robi. .
- Skąd mam wiedzieć, co jest ważne - pokaż mi, co jest najważniejsze.
- Skąd mam wiedzieć, że wartości nabywa się od najmłodszych lat, a nie dopiero jak „dorosnę” - pokazuj mi dobre wartości od urodzenia, a nie czekaj na właściwy moment.
- Skąd mam wiedzieć, że pieniądze, sława, pośpiech to fałszywa droga - przecież pozwalasz mi słuchać bez przerwy, że to jest najważniejsze w życiu.

- Skąd mam wiedzieć, że złego przykładu nie dają mi „inni”, „ludzkość”, tylko TY. A jeśli od CIEBIE nauczę się dobrych zasad, – co obchodzi mnie zły przykład „ludzkości”.
- Przecież tego, co najważniejsze w życiu nie nauczę się z książek, oglądając telewizję, słuchając piosenek czy słuchając wszystkich dorosłych - tylko obserwując Ciebie.

Co to są emocje?

Emocje odgrywają w życiu człowieka bardzo ważną rolę – zarówno dzieci jak i dorosłych. Towarzyszą nam w różnych sytuacjach, odpowiadają za nasze relacje ze światem zewnętrznym.

W pierwszych latach życia dziecka są one bardzo znaczące gdyż, w tym czasie kształtują się nawyki, zachowania, postawy, determinujące dalsze życie. Pierwszym środowiskiem, w którym funkcjonuje dziecko, a co za tym idzie zdobywa pierwsze umiejętności jest rodzina. Zdaniem psychologów kontakt emocjonalny między dzieckiem a rodzicami zwłaszcza matką ma ogromne znaczenie dla prawidłowego rozwoju dziecka, sprzyja kształtowaniu się określonych postaw i zachowań. Drugim ważnym miejscem rozwijającym i kształtującym emocje jest przedszkole.

Dziecko w przedszkolu wchodzi w swój pierwszy świat, zdobywa doświadczenia w wyrażaniu odbiorze emocji i uczuć. Nauczyciel przedszkola jest pierwszą osobą po rodzicach, która ma wpływ na kształtowanie postaw, umiejętności społecznych oraz rozwój emocjonalny dziecka.

Dziecko nie zmienia się tylko fizycznie, ale zmienia się również psychicznie. Psychika małego człowieka cechuje się dużą emocjonalnością. Dziecku w wieku przedszkolnym towarzyszy ładunek różnorodnych uczuć. Sfera emocjonalna jest bardzo delikatna i najtrudniejsza do kształcenia. Dziecięce emocje szybko powstają i szybko się zmieniają. Dzieci ujawniają emocje w różnych formach ekspresji:

- mimiką,
- ruchowo,
- werbalnie.

Dopiero pod koniec wieku przedszkolnego reakcje emocjonalne stają się bardziej adekwatne do rodzaju i siły bodźca. W tym czasie zaczynają się pojawiać oceny estetyczne i moralne. Dopiero dziecko sześćcioletnie uzyskuje znaczną równowagę emocjonalną, ale jest również drażliwe na ocenę swojej osoby. Dlatego tak ważna jest dla właściwego rozwoju emocjonalnego znajomość i zaspokojenie podstawowych potrzeb dziecka. Klasyfikacja wg Masłowa pozwala zrozumieć, jak są zaspokajane:

- *Potrzeba samorealizacji*
- *Potrzeby uznania*
- *Potrzeby przynależności*
- *Potrzeby bezpieczeństwa*
- *Potrzeby biologiczne i fizjologiczne*

„Wspierając rozwój dziecka, trzeba nauczyć je rozumieć i nazywać własne potrzeby. Ważną umiejętnością jest także identyfikowanie i nazywanie różnych stanów emocjonalnych, a następnie nauczenie sposobów radzenia sobie z własnymi emocjami oraz kontrolowanie zachowań". Dlatego też „bardzo ważne jest wprowadzenie dzieci w świat wartości. Zasadniczą sprawą jest, aby nie tylko przyswoiło sobie wiedzę o określonych wartościach i normach, ale by przyjęło je, jako kryterium własnego postępowania”.

Wskazówki metodyczne dla nauczycieli

Edukację w zakresie emocji i wartości powinniśmy rozpocząć od przyzwyczajania dzieci do mówienia o swoich uczuciach czy potrzebach. Można do tego wykorzystać, np. buźki, by dzieci mogły pokazywać, jakie jest ich samopoczucie. Powinno się stosować różne zabawy i ćwiczenia pozwalające na dostrzeżenie emocji i potrzeb innych, a także określenie przyczyn tych emocji. Następny krok powinien polegać na pokazaniu sposobów poradzenia sobie w sytuacjach trudnych. Bardzo ważne jest by nauczyciel przygotowując dzieci od najmłodszych lat do nawiązywania pozytywnych kontaktów z innymi oraz współdziałania pokazał im

możliwość komunikowania się w sposób werbalny i niewerbalny. Istotne jest też sygnalizowanie gotowości do mówienia i uczenia się zasad poprawnej dyskusji. Nauczyciel powinien wprowadzać dzieci w pełnienie różnych ról: najpierw jednorazowo, a potem na dłuższy czas, np. poprzez pełnienie dyżurów czy tworzenie okazji do wykonywania zadań w parach i małych (3, 4 osobowych) zespołach.

Dzieci trzyletnie i czteroletnie.

Mają problemy z dostrzeganiem i akceptowaniem indywidualności każdego człowieka. Dlatego zadaniem nauczyciela powinno być tworzenie okazji by dzieci mogły mówić o swoich potrzebach, upodobaniach, celach. Bardzo ważne są też sytuacje, w których uczymy dzieci słuchać się wzajemnie.

Dzieci pięcioletnie i sześcioletnie.

Dzieci w tym wieku są już gotowe by w sytuacjach konfliktowych wzajemnie się wysłuchać i znaleźć rozwiązanie problemu. Rola nauczyciela polega na dopilnowaniu, aby rozwiązanie zaproponowane przez dzieci satysfakcjonowało obie strony konfliktu.

Poznawanie wartości powinno łączyć się z konkretnymi blokami tematycznymi, np.:

- „Moje przedszkole – uczymy się odpowiedzialności”;
- „Moja rodzina – uczymy się jak kochać innych”;
- „Katalog dobrego przedszkolaka”.

TREŚCI EDUKACYJNE

Zawarte w programie treści stanowią system wybranych elementów wartości oraz zamierzone osiągnięcia, które dzieci powinny nabyć po realizacji założeń programowych.

Emocje - sposoby radzenia sobie z nimi

Zamierzone osiągnięcia dzieci:

Poziom I (dzieci trzyletnie):

- identyfikuje i nazywa różne stany emocjonalne,
- rozpoznaje i nazywa własne potrzeby,
- akceptuje potrzeby innych...

Poziom II (dziecko czteroletnie):

- wskazuje przyczyny powstałych emocji,
- opisuje swoje mocne i słabe strony,
- traktuje niepowodzenia jako informacje, co trzeba poprawić, zmienić,
- zna sposoby radzenia sobie z własnymi emocjami,
- właściwie reaguje na przejawy emocji innych,
- kontroluje własne zachowanie,
- przewiduje skutki różnych zachowań.

Poziom III (dziecko pięcioletnie i sześcioletnie):

- określa własne plany, zamierzenia,
- opisuje wielowymiarowość człowieka (postrzegam, myślę, czuję, działam),
- potrafi rozpoznać własne możliwości, budować pozytywny obraz siebie i dokonywać samooceny.

Współdziałanie - nawiązywanie pozytywnych kontaktów

Zamierzone osiągnięcia dzieci:

Poziom I (dziecko trzyletnie):

- skupia uwagę na mówiącej do niego osoby,
- odkrywa znaczenia komunikowania się w sposób niewerbalny,

- z ważnymi sprawami w ustalony sposób zwraca się do nauczyciela,
- podporządkowuje się swoje zachowanie, oczekiwane przez opiekunów,
- stosuje zwroty grzecznościowe,
- przestrzega ustalonych norm postępowania, np. sprząta zabawki,
- samodzielnie wykonuje proste czynności porządkowe.

Poziom II (dziecko czteroletnie):

- wskazuje zachowania akceptowane społecznie,
- mówi wprost czego oczekuje i myśli,
- zachowuje przyjazny klimat,
- pełni wyznaczone role, np. dyżur,
- w parach i w trzyosobowych zespołach podejmuje i realizuje różne zadania.

Poziom III (dziecko pięcioletnie i sześcioletnie):

- ustala zakresy obowiązków,
- planuje i wykonuje zadania w zespole trzy, czteroosobowym,
- ocenia sposób wykonania powierzonych zadań,
- wspólnie rozwiązuje problemy.

Rozwiązywanie konfliktów – kary i nagrody

Zamierzone osiągnięcia dzieci:

Poziom I (dziecko trzyletnie):

- zgłasza gotowość do mówienia,
- słucha innych, nie przerywając.

Poziom II (dziecko czteroletnie):

- akceptuje sytuację, gdzie następuje różnica potrzeb, zadań i celów,
- dyskutuje wg zasad ustalonych przez nauczyciela.

Poziom III (dziecko pięcioletnie i sześcioletnie):

- dyskutuje z kolegą i dochodzi do kompromisu,
- doświadcza samodzielnego rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

System kar:

rozmowa z dzieckiem, posadzenie dziecka przy stoliku (przemyślenie swojego zachowania), chwilowe odsunięcie dziecka od zabawy, czasowe odebranie przydzielonej funkcji, poinformowanie rodziców o zachowaniu dziecka.

System nagród:

pochwała słowna dla dziecka, pochwała słowna przed całą grupą, możliwość wybrania przez dziecko, np. gry lub zabawy, w którą wszyscy będą się bawić, pochwała słowna dziecka przed rodzicami, oklaski, przydział funkcji, zaznaczenie pozytywnego zachowania na tablicy „Jacy jesteście” – emblemat.

Wartości - kształtowanie postaw

Zamierzone osiągnięcia dzieci:

Poziom I (dziecko trzyletnie):

- przygotowanie do rozpoznawania i rozumienia podstawowych wartości, takich jak: przyjaźń, miłość, odpowiedzialność, szacunek, prawda, tolerancja,
- współdziałanie oraz wspólne ustalanie norm w oparciu o te wartości.

Poziom II (dziecko czteroletnie):

- rozpoznaje wartości takie jak: prawda, piękno, odpowiedzialność, tolerancja, szacunek, szczęście, miłość, przyjaźń, inne,
- dostrzega krzywdę innych,
- nie wyśmiewa się i nie chwali,
- pomaga słabszym i potrzebującym pomocy,
- uczestniczy w tworzeniu i przestrzega norm współżycia opartych na wartościach,
- akceptuje, że wszyscy mają równe prawa i obowiązki.

Poziom III (dziecko pięcioletnie i sześcioletnie):

- dostrzega skutki okazywania wartości w relacjach ze sobą i innymi ludźmi,
- formułuje ocenę zachowań własnych i innych osób,
- dokonuje wyborów i przeżywa pozytywne efekty własnych działań.

Tożsamość – budowanie poczucia przynależności regionalnej i narodowej

Zamierzone osiągnięcia dzieci:

Poziom I (dziecko trzyletnie):

- podaje nazwę miejscowości, w której mieszka.

Poziom II (dziecko czteroletnie):

- zna terminologię geograficzną dotyczącą miejsca zamieszkania (stawy, rzeka),
- rozpoznaje charakterystyczne obiekty, w tym zabytki,
- podaje nazwę regionu, opisuje typowe tradycje regionu (obrzędy i sztuka ludowa, potrawy),
- dostrzega różnicę pomiędzy współczesnym strojem uroczystym a strojem regionalnym,
- rozpoznaje taniec regionalny nazywa największe miasta regionu,

- nazywa ojczyznę,
- rozpoznaje kształt mapy Polski,
- rozpoznaje i wyróżnia symbole narodowe: hymn, godło, flaga, język,
- nazywa stolicę,
- największą rzekę, morze, dostrzega piękno polskiej przyrody i konieczność jej ochrony,
- nazywa Europę, jako kontynent, na którym znajduje się Polska.
- orientuje się, że Polska należy do Unii Europejskiej.

Poziom III (dziecko pięcioletnie i sześcioletnie):

- pełną nazwę miejscowości
- nazywa największe zakłady lub typowe zajęcia mieszkańców,
- podaje istotne fakty historyczne, dotyczące regionu,
- identyfikuje się z regionem,
- nazywa wybrane regiony Polski,
- nazywa największe miasta Polski,
- dostrzega dorobek polskiej nauki, sportu, kultury (wybrane przykłady),
- wskazuje położenie Polski na mapie Europy.

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELI I RODZICÓW DO REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZEGO PRZEDSZKOLA

1. Bądźcie konsekwentni, róbcie to, co mówicie i mówcie o tym, co robicie.
2. Bądźcie świadomi, czego uczycie.
3. Bądźcie żywym przykładem właściwego zachowania.
4. Bądźcie dobrymi obserwatorami dzieci.
5. Dobrze poznajcie siebie i swoje możliwości.
6. Połóżcie nacisk na pogłębianie swoich wiadomości i możliwości.
7. Twórzcie atmosferę wzajemnego zaufania i szacunku.

8. Nie oczekujcie, że natychmiast wystąpi u dziecka pożądana umiejętność, zmiany wymagają czasu.
9. Nagradzajcie dziecko za podejmowanie działań z własnej inicjatywy oraz za właściwe ich wykonanie,
10. Bądźcie cierpliwi – pamiętajcie, że pośpiech szkodzi.

KODEKS RODZICÓW

OCZEKUJEMY

- ✚ Dostarczania nam informacji na temat zachowania naszego dziecka, jego osiągnięć i niepowodzeń
- ✚ Udzielania nam rad i wskazówek koniecznych do pracy z dzieckiem w domu, jeżeli zaistnieje taka potrzeba
- ✚ Umożliwienie nam częstych kontaktów z nauczycielami dziecka
- ✚ Znalezienia wspólnych środków zaradczych i poczynienia wspólnych ustaleń, gdy wystąpią problemy z naszym dzieckiem
- ✚ Zapoznania nas z normami i zasadami panującymi w grupie oraz środkami ich respektowania
- ✚ Zapewnienia naszemu dziecku bezpiecznych warunków podczas pobytu w przedszkolu
- ✚ Podmiotowego traktowania naszego dziecka

POSTARAYMY SIĘ

- ✚ Interesować się osiągnięciami, niepowodzeniami dziecka, wspomagać je w razie niepowodzeń
- ✚ Przestrzegać zapisów statutowych przedszkola
- ✚ Informować nauczyciela o zmianach w zachowaniu dziecka, pozytywnych jak i negatywnych
- ✚ Zapoznawać się z treścią ogłoszeń zamieszczanych w „Kąciku dla rodziców” i na stronie internetowej przedszkola
- ✚ Angażować się w prace społeczne na rzecz przedszkola i grupy
- ✚ Przyprawdzać i odbierać dziecko w określonych godzinach, tylko przez osoby pełnoletnie

- ✚ Respektować uchwały podjęte przez Radę Pedagogiczną i Radę Rodziców

KODEKS PRZEDSZKOLAKA

POWINNIŚMY

- ✚ Szanować kolegów i osoby dorosłe
- ✚ Być kochanym i umieć kochać
- ✚ Pomagać sobie wzajemnie
- ✚ Być życzliwym, uprzejmym i uczciwym
- ✚ Bawić się zgodnie
- ✚ Szanować własność innych
- ✚ Pytać o zgodę dorosłych i kolegów
- ✚ Bawić się bezpiecznie
- ✚ Dbać zabawki i książki
- ✚ Dbać o czystość, porządek i higienę osobistą
- ✚ Szanować pracę innych
- ✚ Okazywać, co myślimy i czujemy
- ✚ Zdrowo się odżywiać i zjadać posiłki
- ✚ Bawić się niebezpiecznymi przedmiotami

NIE MOŻEMY

- ✚ Bić, popychać, wyrządzać krzywdę innym
- ✚ Przezywać innych
- ✚ Wyśmiewać się z innych
- ✚ Przeszkadzać innym w zabawie i pracy
- ✚ Niszczyć pracę innych
- ✚ Zabierać cudzej własności bez pytania
- ✚ Oszukiwać
- ✚ Krzyczeć, hałasować
- ✚ Biegać po sali

- ✚ Niszczyć zabawek i innych przedmiotów w przedszkolu
- ✚ Mówić brzydkich słów
- ✚ Wychodzić samodzielnie z sali

ABSOLWENT PRZEDSZKOLA

- ✚ Przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych.
- ✚ Samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań.
- ✚ Wie, że nie należy chwalić się bogactwem i nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach, a także wyszydzać i szykanować innych,
- ✚ Posiada umiejętności oceniania siebie i innych bez krytykowania.
- ✚ Wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić.
- ✚ Wie, jak należy się zachować na uroczystościach, np. na koncercie, festynie, przedstawieniu, w teatrze, w kinie,
- ✚ Zna siebie – własne możliwości, swoją wartość, indywidualne uzdolnienia.
- ✚ Wierzy w siebie – umie pokonywać trudne sytuacje.
- ✚ Potrafi nazywać uczucia towarzyszące mu w różnych sytuacjach oraz radzić sobie z uczuciami negatywnymi.
- ✚ Rozumie uczucia innych.
- ✚ Jest swobodny w relacjach z dorosłymi i umie bronić własnych racji i słuchać ze zrozumieniem innych. Ma poczucie partnerstwa, równego i sprawiedliwego traktowania siebie nawzajem
- ✚ Dotrzymuje zawieranych umów.
- ✚ Jest wrażliwy i tolerancyjny.
- ✚ Potrafi współdziałać i współpracować dla osiągnięcia wspólnego celu.
- ✚ Wie, jakiej jest narodowości. Wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa.

EWALUACJA PROGRAMU

Narzędzia, z pomocą, których sprawdzimy zdobyte wiadomości i umiejętności:

- rozmowy z dziećmi, rodzicami i nauczycielami,
- ankiety skierowane do rodziców i nauczycieli,
- zajęcia otwarte dla rodziców,
- obserwacje,
- karty pracy,
- twórczość dzieci.

Literatura:

1. Bettelheim B., (1985). *Cudowne i pożyteczne. O wartościach i znaczeniach baśni.* Warszawa.
2. Haug-Schnabel G., Schmid -Steinbrunner B. (2008). *Dziecko z charakterem. Jak wspierać psychikę dziecka, aby ustrzec je przed lękiem, ucieczką w przemoc lub uzależnienia.* Poznań: Media Rodzina.
3. Jarco J., Kalita Z., Semp M., (1993). *Świat wartości moralnych.* Warszawa-Wrocław.
4. Łobocki M. (2002). *Wychowanie moralne w zarysie.* Kraków.
5. Matuszewicz C. (1975). *Psychologia wartości.* Warszawa-Poznań.
6. McGregor C. *Kształtowanie twórczej osobowości dziecka. Zabawy i ćwiczenia.* Warszawa: Świat Książki.
7. Miller J. C. (2003). *Krótkie lekcje życia. Gry i zabawy.* Warszawa: Pruszyński i S-ka.
8. Papuzińska J., Zurakowski B. (red.). (1985). *Wartości literatury dla dzieci i młodzieży.* Warszawa-Poznań.
9. Tillman D, Hsu D., (2004). *Wychowanie w duchu wartości. Wchodzenie w świat 3 - 7 lat.* Program edukacyjny. Wyd. WSiP.
10. Tyszkowa M., Zurakowski B. (1984). *Wartości w świecie dziecka i sztuki dla dziecka.* Poznań.
11. Weston D. C., Weston M. S. (1999). *Co dzień mądrzejsze. 365 gier i zabaw kształtujących charakter, wrażliwość i inteligencję emocjonalną dziecka.* Warszawa: Prószyński i S-ka.

Zadania szczegółowe dla nauczyciela:

1. Pobudzanie zainteresowania historią i tradycjami swojej rodziny.
2. Wzmacnianie więzi rodzinnych (zapraszanie rodziców i dziadków na uroczystości organizowane w przedszkolu, zajęcia otwarte, festyny, wykonanie drzewa genealogicznego rodziny, prowadzenie rozmów i zajęć dotyczących poznawania pracy zawodowej rodziców i dziadków).
3. Uświadamianie dzieciom ich przynależności narodowej - jesteśmy Polakami, mówimy po polsku, rozumiemy znaczenie słowa "ojczyzna" - zapoznanie dzieci z barwami narodowymi, godłem i hymnem Polski, pomaganie w orientowaniu się na mapie Polski.
4. Wdrażanie dziecka do samodzielnego podejmowania prostych obowiązków w domu i przedszkolu. Dziecko: sprząta swoje zabawki, pomaga rodzicom, opiekuje się swoimi zwierzętami.
5. Uważliwanie dziecka na potrzeby innych. Dziecko: zachowuje się cicho, gdy inni odpoczywają, pomaga osobom chorym i starszym, a także kolegom, którzy potrzebują pomocy, dzieli się z kolegami, opiekuje się nowym kolegą w przedszkolu, na podwórku.
6. Uczenie zwrotów grzecznościowych i pokazywanie, kiedy powinno się je stosować.
7. Wyrabianie nawyku uprzejmego witania się i żegnania z kolegami i ich rodzicami.
8. Dostarczanie dzieciom wzorców właściwego postępowania (postawa nauczyciela, ale również bohaterów z literatury).
9. Utrwalanie nawyków kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych.
10. Uczenie poszanowania własności - swojej i innych. Dziecko: dba o zabawki w domu i przedszkolu, o ubranie, nie niszczy pracy innych dzieci, interesuje się wytworami pracy kolegów, dostrzega wysiłek włożony w ich powstanie.
11. Uczenie dziecka, jak być uprzejmym poprzez odpowiednie zwroty, miłe słowa.
12. Uczenie dziecka prostych zasad savoir-vivre'u, stosowania ich w codziennych sytuacjach.
13. Uczenie właściwego zachowania przy stole.
14. Przyzwyczajanie dziecka do zachowywania porządku, sprzątanania po sobie

15. Kształtowanie postawy proekologicznej. Dziecko: nie śmieci, nie depta trawników, nie niszczy drzew, nie zrywa kwiatów, umie zachować się w lesie i na placu zabaw, segreguje śmieci.
16. Uczenie rozwiązywania konfliktów.
17. Uczenie szacunku do innych, podporządkowywania się rodzicom i nauczycielom, ich poleceniom i uwagom.
18. Pokazywanie, jak można sprawić radość innym (składanie życzeń z różnych okazji, wykonanie prezentów, niesienie pomocy).
19. Uczenie reagowania na przejawy samolubstwa, dokuczania, przezywania.
20. Pokazywanie reguł i norm życia w grupie (zgodnego zachowania się podczas zabawy, właściwego korzystania ze sprzętu, mądrego rozwiązywania zaistniałych konfliktów).
21. Zapoznavanie dziecka z konsekwencjami złego, niewłaściwego zachowania się, łamania przyjętych umów.
22. Uczenie reagowania na polecenia nauczyciela.
23. Wdrażanie do określania swoich uczuć, wyrażania swoich oczekiwań w sposób zrozumiały dla innych.
24. Zapoznavanie z bezpiecznymi sposobami rozładowywania emocji tak, aby nie wyrządzić krzywdy innym.
25. Uczenie właściwego przyjmowania pochwał i krytyki.
26. Uczenie (np. na podstawie literatury i przedstawień) rozróżniania prawdy od fałszu, fantazji od kłamstwa; zachęcanie dzieci do próby oceny postępowania bohaterów bajek i opowiadań, do układania zakończeń historyjek obrazkowych, przewidywania skutków złego postępowania, wyciągania wniosków.
27. Pokazywanie konsekwencji kłamstwa dla siebie i innych.
28. Zachęcanie do podejmowania oceny postępowania własnego i kolegów w konkretnych sytuacjach.
29. Pokazywanie, jak dbać o bezpieczeństwo swoje i innych - na drodze, na wakacjach, postępowanie z obcym itp. (np. cykliczne spotkania z policjantem).
30. Ustalanie zasad warunkujących bezpieczeństwo podczas pobytu w przedszkolu oraz na wycieczkach.
31. Zapoznavanie z konsekwencjami niebezpiecznych zabaw i zachowań.
32. Uczenie zasad kodeksu drogowego dla pieszych, pokazywanie konieczności przestrzegania go.

33. Wskazywanie na konieczność dbania o swoje zdrowie (zabawy ruchowe, zestawy ćwiczeń gimnastycznych, spacer, wycieczki, pobyt na świeżym powietrzu, odpowiednie ubieranie się, mycie rąk, wizyty kontrolne u lekarza, mycie zębów, właściwe odżywianie się, jedzenie śniadania).